

Mieninfo

Nr 4/99 Dec. jan. feb.

Red: Curt Ihlström 0477-15080 Eivor Lindstrand 0459-85122 Björn Jäderås 0459-85143
Adress: Hakefors 3 , 362 92 Tingsryd e-post: bjorn.jaderas@mail.com

Idrottsföreningen informerar

Som ni väl alla vet har föreningen i år inte haft möjlighet deltaga med ett lag i seriespelet. Men det har ändå hänt en hel del i föreningen. I förra numret läste ni om Miencupen, där 8- resp 9-åringarna kämpade om äran. Tävlingen blev mycket uppskattad. Fotbollskolan har haft sina lektioner. De 22 deltagarna har under 11 sammankomster i en lagom blandning av lek och allvar gjort en hel del framsteg. På Hagavallen har tävlats i brännboll, tipspromenaderna har lockat i genomsnitt 25 deltagare (det finns plats för fler och den efterföljande kaffestunden med hembakat kan rekommenderas!). En av promenaderna ingick i Riksmarschen: 2000:- kr kunde skickas in till den aktuella insamlingen. Det finns utrymme för fler aktiviteter. Hör av er!!

Mycket praktiskt arbete har gjorts. Klubbhuset har målats och då visade det sig att ett nytt tak var ett måste. Detta arbete har just påbörjats. Badplatsen har i sommar varit mer besökt än något tidigare år. Arbetet med att göra den ändå mer trivsam pågår. Och givetvis har planen måst underhållas precis som vanligt. Ett jättestort tack till er som helt ideellt varit delaktiga i allt detta. En som är "utan skuld" är mäktat imponerad.

Det som närmast förestår är sammankomsten i bygdegården den 12:e december. Föreningens årsmöte är kl 12:00. Vi fortsätter med tipspromenad kl 14:00 (millenniets sista!!) och ca kl 15:30 kommer alla luciorna, tomtensarna och stalldrängarna. Tomtefar och tomtemor dyker säkert upp och årets sista dragning i vårt lotteri meddelas.

Miencupen återkommer och blir troligen den 1 juli och mina vänner: Nästa år fyller klubben 50!! Detta kommer förstås sätta sin prägel på årets aktiviteter, men det stora kalaset äger rum preliminärt lördagen den 26 augusti med en turnering för ungdommar från trakten och matcher mellan mer eller mindre oldboys från MIF och ett par klubbar från våra grannbyar.

På kvällen supé med dans i bygdegården. Så är det planerat. Vi återkommer om detta och en historik (låter imponerande) i kommande nummer av Mieninfo.

Och som sagt: hör av er med idéer om andra aktiviteter.

Sune

Drag i väggarna

Fortfarande ett par månader senare märks draget i väggarna. Dom var 5 st, ett par av dom pratade ett minoritetsspråk från någon ö i västra Europa. Någon verkade snarare komma öster ifrån. Och tiden var 60-70-tal. The Banned!!

Men det var mer än rockmusik på höstens Musik & IT caféer i bygdegården. Agneta och Irène lär också ha gjort succé med en mer klassisk reportrar som jag tyvärr missade. Jag ser fram emot repriserna. Men mer om detta senare i bladet.

Björn

Nyårsfest i Bygdegården för gammal som ung?

Vi har fått några förfrågningar om gemensamt nyårsfirande i Bygdegården.

Istället för att sitta hemma i mindre sällskap kan man kanske fira tillsammans.

Om det blir en nyårsfest ställer projektet Jubel i Gäddeviksås upp med ett bidrag till fyrverkerier.

Anmäl Ert intresse till Irene Augustinsson, tel 0459-85135 snarast dock senast den 1 december. Om vi blir tillräckligt många får vi hjälpas åt att fixa årtusendets sista fest!!

Musik & IT-café i Bygdegården

Inom ramen för EU-projektet **Jubel i Gäddeviksås** gjorde vi en specialsatsning med annorlunda aktiviteter under fyra onsdagskvällar i augusti/september.

Vi erbjöd musikunderhållning av varierat slag samtidigt som det var möjligt att surfa på nätet för den som så önskade.

Den 18 augusti underhöll trubadurerna Christer & Dave med folkmusik från England, Irland och Sverige. En liten skara hade hittat till bygdegården denna kväll men vi som var med hade jättetrevligt.

Nästa onsdag var det dags för bygdens barn- och ungdomar att sjunga till KARAOKE. Efter ett tag blev det rejält tryck för när de väl hade vågat testa anläggningen ville alla fortsätta sjunga.

Den 1 september var vi arrangörer stolta över att kunna presentera det lokala rockbandet **The Banned**. Det var ordentligt tryck i lokalen, mycket folk och en härlig stämning. Bandet består förutom David och Carol Lockwood av Christer Östermark, Dave Milner och Roger Karlsson på trummor. Dom spelade som tidigare nämnts rockmusik från 60- och 70-talet.

Vi avslutade premiäromgången av **Musik & IT-café** satsningen med en musikalisk resa från Duvemåla till Wien. Nyinflyttade Agneta Gyllö-Karlborg tog med sig sin kollega (musiklärare) Irene Bengtsson och de bjöd på ett mycket uppskattat program. Särskilt minns vi duetten från Figaros Bröllop och 40-tals schlagern Löjtnantshjärtan. Ulrika Holmgren, Karlskrona ackompanjerade på piano.

Smålandsposten var på plats denna kväll men tyvärr gjorde man inte någon musikalisk recension varken denna kväll eller tidigare. Budskapet att man kan njuta av musik med stor variation men alltid till hög kvalitet i Bygdegården får vi sprida själva. Tack alla ni som kom och gjorde **Musik & IT café** satsningen till en stor succé. Ett stort tack även till våra sponsorer i Jubel-projektet.

Bodil

Vaktmästare till Bygdegården

Tyvärr har vår nuvarande vaktmästare Stewe Frost meddelat att han inte hinner ta sig an uppgiften som vaktmästare. **Bokningsdelen kommer fr o m nu att skötas av Tord och Thea Johansson, Midingsbråte, tel nr 0459-85146.**

Styrelsen har under en lång tid försökt få fram en ersättare men misslyckats. Det alternativ som nu återstår är att vi hjälps åt med denna syssla.

Vi har tänkt att dela upp vaktmästarjobbet på 7 team (2 familjer per team) som ansvarar för 2 månader var. På detta sätt undviker vi att samma team får exakt samma tidsperiod varje år.

Vi har redan tre team:

Åke & Ros-Marie, Peter & Tiina
Kent & Lena, Jack & Marina
Ronny & Ingalill, Kenneth & Eva

Nu hoppas vi att några personer till anmäler sitt intresse så vi kan fortsätta hålla Bygdegården öppen!

Vänligen ring och diskutera med Tord på 0459-85146

Ändå mer jobb

Som ni kanske vet så har Datorteket slaget igen så nu måste vi skriva all text själva. Men fortsatt skriv och har du möjlighet så skriv på dator och lämna en diskett eller bättre skicka e-post till bjorn.jaderas@mail.com

Finns det någon av alla datorelever i byarna som kan tänka sig att hjälpa till med att skriva in råtext i dator av de texter från dom som inte har möjlighet till datorskrift. Det vore en bra hjälp för red.

I nästa nummer kommer de "Vita Gula Sidorna" igen. Vill Du ändra, tillägga eller ta bort något sedan förra gången så kontakta redaktionen.

Vi önskar också alla en riktigt god julhelg
Red.

Gympa år 2000

Efter jul- och nyårsfirande är det dags för gympa. Vi gympar som vanligt tisdagskvällar mellan 19-20 med start den 11 januari år 2000.

Kvinnor som män, Alla är välkomna!

Ingalill

Lagaskifte

Sent genomfördes laga skiftet i Midingsbråte. Skiftet skedde mellan åren 1866-67. Anledningen till det sena laga skiftet var att bönderna i byn ansåg att storskiftet hade åtskilt gårdarna tillräckligt.

Det var Olof Persson i Gröntebeda och Bengt Håkansson i Ryd, som tillsammans ägde en gård i Midingsbråte, som den 26 september 1865 ansökte om att laga skifte skulle ske i byn. De lämnade ingen anledning till varför det ville skifta.

Lantmätaren C. Åberg hade hand om lagaskiftet som skedde utan några direkta problem. Det enda lantmätaren inte godkände, var de kartor över gårdarnas gränser, som hade ritats upp under storskiftet. Detta ledde till nya mätningar och att nya och bättre kartor ritades upp.

Innan själva laga skiftet genomfördes kom man överens om vilka marker som skulle användas till gemensamma vägar och grustag. Soldattorpet hade alltid varit byns gemensamma egendom och det beslutades att så skulle det fortsätta att vara.

När laga skiftet trädde i kraft hade byns fyra gårdar till slut en fastställd storlek. Med en del undantag så kan man säga, att inte så mycket har ändrats på de 100 år som gått. Självklart har en del av marken sålts eller så har mark köpts till, men skillnaderna är inte så stora.
(Tarstad 1971 s. 151, 154)

Kvarnarna i Midingsbråte och Gäddeviksås

Kvarnar var livsviktiga, de kunde göra mjöl och gryn av gårdarnas skördar. Bönderna i Midingsbråte hade ett perfekt läge för kvarnar i Mieåns strömfåra, men eftersom de inte ensamma kontrollerade Mieån var det inte mycket de kunde göra, utan att riskera att hamna i bråk med andra kvarnägare i Mieån.

1698 fanns det fyra skvaltkvarnar i Midingsbråte. "Skvaltkvarnen var den enklaste vattenkvarnen. Den förutsätter snabb och förhållandevis riklig vattenströmning. Den kan placeras även i små bäckar, där dessa förutsättningar finns och flera kvarnar kan ligga i rad efter varandra. (Tarstad 1971 s. 118-119)

Inte alla fyra kvarnarna användes. Det fanns tre kvarnhus. Harald Sunesson och Isak Håkansson hade ett gemensamt, medan bröderna Jonas och Eskil Olufsson hade en varsin. Grannbyn Gäddeviksås hade bara en skvaltkvarn i ån. Både Midingsbråte och Gäddeviksås använde samma strömfåra till sin kvarnar.

De så kallade skvaltorna användes ända fram till 1779 då bönderna i Gäddeviksås ville bygga en sågkvarn. Kvarnen skulle byggas även på Midingsbråtes mark och då bönderna i byarna var överens, så lämnade bönderna i Gäddeviksås in en ansökan om tillstånd att bygga sin sågkvarn. Ansökan ledde till att representanter från Konga häradsrätt den 26 november 1779 kom till Midingsbråte/Gäddeviksås för att undersöka om det var lämpligt att bygga en sågkvarn på den önskade platsen. Det de först och främst var intresserade av, var om vattenflödet skulle påverka de kvarnar som fanns längre söderut i Mieån. Även om det fanns tillräckligt med skog för en sågkvarn kontrollerades.

Eftersom Midingsbråtebönderna var överens med Gäddeviksåsbönderna, om att en sågkvarn kunde byggas, verkade det inte finnas några hinder. Kronobefallningsmannen Daniel Lyckå hade däremot en annan uppfattning. Han var rädd att skogen, som Kronan redan kraftigt avverkat för att få virke till sina båtbyggen i Karlskrona, skulle avverkas ännu hårdare om man tillät en sågkvarn att byggas.

Även Gisel Elmqvist, Måns Trulsson och Anna Beata Ehrensparre, som hade kvarnar och sågar längre ner i Mieån vid Hoka, protesterade mot att en sågkvarn skulle byggas. De var rädda att vattentillströmningen till deras kvarnar skulle försämras. Brukspatron Nils B. Santesson, som drev sågkvarnen i Granefors, oroade sig över att skogen inte skulle räcka till och motsatte sig därför byggandet av sågkvarnen. Bönderna i Loberget var rädda att deras ångar skulle svämmas över av vatten om vattennivån skulle bli för hög i ån.

Trots alla dessa protester gav häradsrätten 1780 Gäddeviksåsbönderna sitt tillstånd att bygga sågkvarnen. Rätten var noga med att poängtera att sågen endast fick användas till husbehov, man fick alltså inte såga virke och sälja det vidare.

När sedan bönderna i Midingsbråte och Gäddeviksås skulle dela på kostnaderna för kvarnen uppstod det vissa problem. Midingsbråtebönderna hade helt enkelt ändrat sig och ville inte längre vara med och betala. Gäddeviksåsbönderna stämde då de bönder som skrivit under avtalet. Det var Nils Carlsson, Jöns Toresson, Carl Håkansson, Nils Håkansson, Harald Håkansson och änkan Karin Håkansdotter.

Domen föll lustigt nog mot Gäddeviksåsbönderna. Anledningen till detta var att ingen hade kunnat ge Karin Håkansdotter, som troligen höll sig undan, hennes stämningshandling. Eftersom alla inblandade parter inte fått sina stämningshandlingar kunde domstolen inte göra mycket annat än att döma till Midingsbråteböndernas fördel. Hur det sedan gick med kostnaderna för kvarnen vet man inte, eftersom det tydligen inte finns några dokument om det.

I slutet av 1700-talet fanns två mjölkvarnar, den ena tillhörde Midingsbråte och den andra Gäddeviksås.

Dessutom så fanns den relativt nybyggda sågkvarnen Alla tre kvarnarna drevs av vattnet i ån och när vattnet sjönk, uppstod det ofta bråk om hur vattnet skulle tillföras kvarnarna.

1804 ändrades Gäddeviksås skvaltkvarn till en hjulkvarn. 1807 fick bönderna i Gäddeviksås tillstånd av häradsrätten att börja göra affärer med sin kvarn. Kvarnen skulle bli en så kallad tullkvarn. Detta oroade bönderna i Midingsbråte. De menade att den ökade aktiviteten i sågkvarnen skulle leda till ännu mer problem med drivningen av deras kvarn eftersom vattenståndet ofta var lågt. Bönderna i Midingsbråte bad hovrättskommissarien L. Branting Hansson föra deras talan i hovrätten.

Innan det gick så långt som till hovrätten, lyckades bönderna själva komma överens om, hur de på bästa sätt kunde göra Gäddeviksås kvarn till en tullkvarn och Midingsbråtes kvarn till en hjulkvarn. L. Branting- Hansson uppskattade inte att bönderna hade gått bakom ryggen på honom och slutit ett eget avtal. Trots detta hjälpte han Midingsbråtebönderna när de fick problem med att få tillstånd att bygga sin hjulkvarn. Till slut kom tillståndet och nu fanns det två hjulkvarnar i Mieåns ena fåra.

På 1850-talet var kvarnarna åter igen inblandade i konflikter. Nu inte med varandra utan med Strömma Bomullsspinneri AB i Karlshamn. Den 5 februari 1855 hade bönderna i Midingsbråte och Gäddeviksås hyrt ut sina kvarnar i 25 år till Strömma, men som så många gånger förr så ångrade de sig i sista stund. Strömma tog fallet till häradsrätten och den 4 mars 1856 dömdes bönderna till att fullfölja avtalet.

Självklart så var inte bönderna nöjda med denna dom utan de gick vidare. Till slut så ändrade Kungen domen och slog fast att bönderna inte var tvungna att hyra ut sina kvarnar.

Nu kunde de driva sina kvarnar precis som tidigare, men ju länge fram i tiden vi kommer, desto vanligare blir det med mjölnare som hyrde kvarnen. Ibland så hyrde samma mjölnare båda kvarnarna, men oftast var det stenhård konkurrens dem emellan.

(Tarstad 1971 s. 118-127)

Idag så ägs kvarnarna av Rune Nilsson. Midingsbråtekvarnen används ej idag. Inte heller Gäddeviksåskvarnen används särskilt mycket, men ännu idag sågas en del virke idag.

Diskussion

Då närmar jag mig slutet på mitt specialarbete och ska nu utvärdera det. Jag måste faktiskt säga att jag har fått svar på mina frågeställningar; varför ser Midingsbråte ut som det gör idag och varför har kvarnarna spelat en så stor roll i Midingsbråtes historia? Utseendet hänger ju ihop med de skiften och gränstvister som präglat Midingsbråtes historia och kvarnarna var ett livsviktigt inslag i självhushållen. Man kunde helt enkelt inte åka hur långa sträckor som helst för att mala till sitt mjöl. Lite prestige och konkurrens gentemot Gäddeviksåsbönderna låg det säkert också i alla de bråk som utspelades om kvarnarna.

Självklart har nya frågor kommit upp, men inte inom de här två ämnena som jag skrivit om. Det jag vill ha reda på mer om är istället andra områden. Det skulle vara kul att t.ex. följa en gårds historia, ända från 1700-talet och fram till idag. Förhoppningsvis så kommer jag någon gång att få möjlighet till detta.

Hur ser Midingsbråte ut idag då? Jag måste faktiskt säga att det är en mycket aktiv by. Bara för ett år sedan hade vi ett eget fotbollslag, tyvärr är det lagt på is idag, barnen i byn har sin egen fotbollsträning och på somrarna har vi simskola här i Mien. Vi firar Valborgsmässaofon vid Miens strand, Midsommarafton i bygdegården i Gäddeviksås och på senare år har gökotta firats här i byn. Även grillkvällar och fester i bygdegården ordnas. Vi har ett eget dagis i Gäddeviksås, Lönneberga. Anledningen till detta är den s k babyboomen i slutet på 80-talet och i början på 90-talet. Det föddes många barn i byn och många yngre barnfamiljer flyttade hit, så till slut var dagiset fullt och man kunde knappt ta emot alla de barn som ville dit. Det bor väl ca 100 människor i Midingsbråte idag och den här byn är väl en av de få byar ute på landsbygden som faktiskt ökar sin befolkning och inte minskar den.

Klasa Gubbe från Klasahall

För länge sen tillbaka var det livligare på Klasahall i Mien än idag. Då syntes den den välkända Klasa Gubbe mer och spred oro i bygden. Visserligen slumrade han redan då mycket i sin håla bakom hallens skrevor, men inte så mycket som idag. Jovisst, åldern har ju tagit ut sin rätt. När Klasa Gubbe förde ett aktivare liv hände faktiskt en hel del spännade saker på denna lilla ö väster om Ramsö.

Klasa Gubbe lär vara svår i humöret och hans vredesmod är inte lätt att hanteras med.

En bonde satt utanför Klasahall och metade en gång i tiden, men ett häftigt regn tvingade honom att söka skydd på ön. Just när han satt där och hade det långtråkigt, väntande på att slagregnet skulle upphöra, hände något ovanligt. En skreva vidgade sig, stora salar och kamrar visade sig befinna bakom denna. Bonden blev nog lite förskräckt, kan tänka sig, men särskilt rädd var han inte. Utan han letade sig in i berget fram till en stor sal.

Jo minsan, i den salen satt den hiskliga Klasa Gubbe högst personligt vid ett stenbord. Huvudet lär vara stort, hans röst hes och kraxande. Men inte blev mottagandet varmhjärtat precis. Gubben höjde rösten betydligt:

“Jag råder dig att du strax drar din färd härifrån. Storfaxe, min son, är på väg hem och finner han dig här, slipper du aldrig undan med livet!” Bonden kom aldrig i kvalet och valet, han lade strax benen på ryggen och störtade ner till sin båt. Han rodde bort från ön som en pil. Plötsligt bullrade det från berget, stora stenar kastades efter honom. Så nu ver du varför det ligger så många stenar utspridda efter strandkanten. Det var nämligen Klasa Gubbes son och bodyguard Storfaxe som hade slungat iväg dom. Det finns en hel del sägner om Klasa Gubbe, Storfaxes bröllop, Klasa Gubbes skälleko och Per Olsson från Gäddeviksås som kom i den Gamles våld.

Men Sven i Midingstorp som var den rikaste bonden runt hela sjön Mien stod på god fot med Klasa Gubbe. Hur detta gått till visste ingen. Det spordes dock bland folk att Svens maka bryggde öl i stora mängder och att Sven i Midingstorp kunde betala sin goda fiskelycka och sitt bra förhållande till Klasa Gubbe med detta.

Den Gamle å Klasahall mjuknade väl upp av ölet. Så om någon tycker fiskelyckan avtaget så är det bara att lära sig brygga öl först och sen fjäska för Gubben på Klasahall. Lycka till med fisket!

B.C.

7

Händer runt Mien

December

Fredag 3 december kl. 1900 - 2100

Hantverkskväll med eldslukning kl 2000.

Vernissage: utställning med Per Josefsson

Demonstration av gjutning samt glögg.

Gjuteriet bakom dagis. Björn 0459-85143

Utställningen med Per Josefsson, som visar skulptur och måleri, fortsätter.

Demonstration av gjutning ca kl 1400.

Lörd. / sönd 4-5 december kl 1200 - 1600

Söndag 12 december kl. 12.00

Årsmöte Midingsbygdens IF

Bydegården Gäddeviksås.

kl. 14.00

Tipspromenad

kl 1530 ca

Luciafest och kaffeservering

Bydegården Gäddeviksås.

Februari

Tisdag 1 februari

Manusstopp Mieninfo. Mars, April och maj.

Det händer som syns ovan inte så mycket på vintern. Så varför inte ta vara på Suzannes tips!

Boktipset

November kommer med tidig kväll. Vad är då bättre än att mysa framför brasan med en god bok? Här kommer några boktips på härliga böcker som finns att låna på biblioteket.

"*GLASFÅGLARNA*" av Elsie Johansson är en arbetarskildring som handlar om TåPelles, en familj i samhällets utkant i 1930-talets Sverige. Berättelsen skildras genom 13-åriga Nancys ögon, kanske Elsie själv.

Nancy ser familjens utanförskap, mammans otroliga kamp och pappans bitterhet och sorg. Det är en känslösam och fin berättelse om en familj som inte låter sig kuvas av vare sig det ena eller det andra.

Glasfåglarna fortsättes av "*MOSIPPAN*". Här följer vi Nancy på vägen från barn till vuxen kvinna. Tiden är krigsåren i fattigsverige. Men Nancy är mest upptagen med sin egen spirande utveckling. Dessa böcker finns även som kassetböcker.

Jag vill även tipsa om en spännande deckare, "*SPRÅNGAREN*" skriven av journalisten och författaren Liza Marklund. Denna kusliga deckare skall filmas.

Handligen utspelas i Stockholm. Huvudpersonen Annika är chef för Kvällspressens kriminalredaktion. Annika blir indragen i ett mystiskt fall, nämligen ett attentat mot Olympiastadion. Där hittas OS-chefen död på läktaren. Liza Marklunds Annika är den kvinnliga motsvarigheten till Mankells herr Valander. Liza Marklund har i år kommit ut med ännu en deckare, "*STUDIO SEX*".

Boktips nr.3 är en engelsk samtidsroman av Joanna Trollope, "*DEN SPANSKE ÄLSKAREN*". Den handlar om två systrar och deras inbördes relation. Den ena system, Lizzie är egen företagare som driver en presentaffär. Hon är gift och har fyra barn. Den andra system, Francis är ogift och har en egen resebyrå. När Francis träffar och inleder en "kärleksaffär" med en gift spansk hotelldirektör rubbas balansen mellan systrarna. Dessutom drabbas Lizzie hårt av den ekonomiska krisen på 1980-talets senare del. Även detta sätter systrarnas relation på hårt prov.

Författaren Joanna Trollope har skrivit flera mysiga och lättlästa romaner att njuta av!

Många bokhälsningar Suzanne H.